

ки для шахраїв»;

- науковій статті І.О. Шевченка на тему: «Кіберзлочинність: методика розкриття та розслідування».

Однак, аналізуючи вказані наукові праці, зроблено висновок, що проблематика оперативно-розшукової протидії шахрайствам через мережу Інтернет поки що розглядалась поверхнево та фрагментарно.

Беручи до уваги, аналіз генезис наукових праць, присвячених питання оперативно-розшукової протидії шахрайств через мережу Інтернет, зроблено висновок про недостатню теоретичну розробленість вказаного питання, що відповідно свідчить про необхідності проведення комплексного дослідження.

Список бібліографічних посилань:

1. Распространённые виды мошенничества в интернете [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.earning-empire.ru/index/rasprostranjonnue_internet_moshennichestva_posobie/0-51
2. Мошенники использовали символику ТСН Для сбора средств на фейкового раненого АТО [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ru.tsn.ua/ukrayina/moshenniki-ispolzovali-simvoliku-tsn-dlya-sbora-sredstv-na-fejkovogo-ranenogo-ato-523990.html>

Куратченко М.В.

ад'юнкт кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ СПОСОБІВ ВЧИНЕННЯ СУТЕНЕРСТВА ТА ВТЯГНЕННЮ ОСОБИ У ЗАЙНЯТТЯ ПРОСТИТУЦІЄЮ

Способи вчинення злочину є досить важливим елементом криміналістичної характеристики будь-якого кримінального правопорушення. Не є виключенням і сутенерство, а також втягнення особи в заняття проституцією. Їх значимість полягає в ряді факторів, бо вона може мати взаємообумовлені зв'язки з іншими елементами криміналістичної характеристики. Дослідження надає змогу узагальнити криміналістично значиму інформацію про сутенерство чи втягнення особи до заняття проституцією з урахуванням сучасних умов та тенденцій. Це, в свою чергу, дозволить в подальшому розробити на цій основі ефективні науково-практичні рекомендації щодо методики їх розслідування.

Про необхідність підвищення ефективності роботи правоохоронних органів за цим напрямом свідчать офіційні показники стану протидії сутенерству та втягненню особи у зайняття проституцією в цілому. Так, за даними Генеральної прокуратури України, у 2013 р. вчинено 259 фактів сутенерства та втягнення особи у зайняття проституцією, за якими у 131 випадках було

складено обвинувальні акти, у 2014 р. – 303, за якими обвинувальні акти було складено у 126 випадках, у 2015 р. – 233, за якими обвинувальний акт було складено лише у 107 кримінальних провадженнях, а за 1 півріччя 2016 року обліковано 152 фактів сутенерства, з яких лише в 43 випадках вручено повідомлення про підозру. Як бачимо, з усіх облікованих кримінальних правопорушень менше 50 % доводяться до складення обвинувального акту.

Стосовно визначення способу вчинення злочину, то ми підтримуємо позицію Г. Г. Зуйкова, який формулював його як систему дій під час підготовки, вчинення та приховування злочину, детермінованих умовами зовнішнього середовища та психофізичними властивостями особи, що можуть бути пов'язані з вибором використання відповідних знарядь або засобів та умов, місця і часу [1, с. 12].

Спосіб вчинення злочинів, пов'язаних із проституцією та сутенерством, є повноструктурним і охоплює підготовку до його вчинення, безпосередній спосіб вчинення та способи приховування. Основоположними засобами для отримання відомостей про способи вчинення злочину є огляд місця події, допити, судові експертизи.

Як зазначає ряд авторів, типовими способами підготовки до вчинення злочину, пов'язаного з сутенерством, можна назвати:

– підшукування приміщень, де будуть надаватися сексуальні послуг або збиратимуться члени злочинної групи та повії (нерідко для цього можуть використовуватися спеціально створені фірми). Також може здійснюватися пошук осіб, які утримують місця розпусти;

– підшукування жінок, які будуть займатися проституцією;

– пошук співучасників та розподіл між ними функцій (хто транспортує, хто охороняє повії і територію, хто залучає нових повії чи клієнтів тощо);

– налагодження системи зв'язку між співучасниками, складання «графіків» роботи;

– розміщення оголошень у ЗМІ чи в Інтернеті, виготовлення візиток;

– пошук зв'язків серед працівників правоохоронних органів або «кримінального даху» тощо. [2, с. 300]

А. А. Небитов в свою чергу зазначає, що груповий та організований спосіб характерний для цих злочинів тому, що такого роду протиправні діяння вчинити одній особі вкрай важко, оскільки вони передбачають систематичні та різнопланові дії (наприклад, вербування, охорона, транспортування, матеріальне забезпечення повії тощо), що потребує розподілу функцій. Відтак ефективне примушування до заняття проституцією, втягнення до неї та сутенерство можливе в умовах співучасті з розподілом функцій та ролей. Водночас тривалість діяльності таких об'єднань залежить від наявності корупційних зв'язків в органах державної влади, додержання правил конспірації та дисципліни, які сприяють уникненню винними заходів кримінальної відповідальності [3, с. 38].

Є. В. Пряхін виділяє такі типові способи безпосереднього вчинення

злочину, пов'язаного з сутенерством: 1) дії пов'язані з забезпеченням заняття проституцією іншою особою (пошук клієнта, надання приміщення, транспортування, отримання грошей за надання секс послуг, передача частини грошей повії); 2) втягнення особи у заняття проституцією; 3) примушування особи займатися проституцією. Як свідчить практика, зараз трапляється порівняно небагато випадків примушування особи займатися проституцією. В основному особу різними способами втягують у зайняття проституцією [2, с. 300].

Щодо способу приховування правопорушення, одразу зазначимо, що, як вказував Б. Б. Рибников, це діяльність особи, спрямовану на утаювання відомих їй фактів та обставин скоєного злочину [4, с. 67]. Аналіз матеріалів кримінальних проваджень дав змогу встановити, що серед типових способів приховування сутенерства та втягнення особи у зайняття проституцією, найбільш розповсюдженими є наступні: 1) організація фірм під виглядом зайняття легальним бізнесом (ресторанним, готельним або з надання інших послуг) – 83 %; 2) заява під час затримання (особливо зі сторони сутенера), що він не знайомий із повіями, вперше їх бачить – 85 %; 3) знищення «чорнової» бухгалтерії, використаних презервативів – 91 %.

Підсумовуючи, зазначимо, що спосіб вчинення сутенерства та втягнення особи у зайняття проституцією є центральним елементом криміналістичної характеристики злочину. Завдяки його дослідженню розкривається об'єктивна сторона правопорушення, а працівники правоохоронних органів можуть більш якісно проводити окремі слідчі (розшукові) дії.

Список бібліографічних посилань:

1. Зуйков Г. Г. Криминологическое учение о способе совершения преступления : Автореф. дисс. д-ра юрид. наук / Г. Г. Зуйков. – М. – 1970. – 41 с.
2. Методика розслідування окремих видів злочинів, підслідних органам внутрішніх справ: навчальний посібник / [О.В. Батюк, Р.І. Благуца, О.М. Гумін та ін.]; за заг. ред. Є.В. Пряхіна. – Львів: ЛьвДУВС, 2011. – 324 с.
3. Небитов А. А. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією / Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. № 1. 2014. с. 35-43.
4. Рыбников Б. Б. Проблема сокрытия преступлений и ее место в советской криминалистике / Б. Б. Рыбников // Криминалистический сборник. – Рига, 1972. – С. 67.